

BELÜGYMINISZTERIUM

DR. PINTÉR SÁNDOR
miniszter

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám:	IV/391-3/2022
Érkezett:	2022 MÁRC 23. kezesével
Példány:	1
Melléklet:	8 db
Kezelőiroda:	

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: Állásfoglalás megküldése a
IV/391/2022. számú alkotmányjogi indítvány
vonatkozásában

Iktatószám: BM/3753-6/2022.

Hiv. szám: IV/391/2022.

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alkotmánybíróság honlapján elérhetővé vált IV/391/2022. számú, a „szolgálati juttatás visszatérítési kötelezettsége védőoltás kötelező felvételének elmaradása esetén” tárgyban benyújtott indítvánnyal kapcsolatosan az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 57. § (1b) bekezdése alapján, mint a jogszabály megalkotásában résztvevő minisztérium vezetője, az érintett Honvédelmi Minisztériummal és Pénzügyminisztériummal egyetértésben kialakított álláspontról a mellékletben foglaltak szerint tájékoztatom.

Budapest, 2022. március „18.”

Üdvözlettel:

[Redacted signature area]

Dr. Pinter Sándor

MELLÉKLET

Az Alkotmánybírósághoz a IV/391/2022. számon benyújtott indítvánnyal kapcsolatos belügyminiszteri, honvédelmi miniszteri és pénzügyminiszteri álláspont

A Tisztelt Alkotmánybíróság előtt IV/00391-0/2022. számon, „szolgálati juttatás visszatérítési kötelezettsége védőoltás kötelező felvételének elmaradása esetén” tárgyban készült indítvánnyal kapcsolatban, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 57. § (1b) bekezdése alapján, az indítvány közzétételétől (2022. február 18.) számított 30 napon belül, mint a fegyveres és a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálat elismerése céljából megállapított szolgálati juttatásról szóló 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet] megalkotásában résztvevő minisztériumok vezetői jelen, együttesen előterjesztett amicus curiae beadványban az alábbi észrevételeket tesszük:

I. Az indítvány befogadhatóságának kérdése

Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Álláspontom szerint a kettős feltétel második eleme nem állapítható meg, figyelemmel a Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésére, amely szerint: „A szolgálati juttatásra jogosultságról és annak összegéről a munkáltatói jogkör gyakorló munkáltatói intézkedést ad ki”.

Az indítványból megállapítható, hogy az indítványozók a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) személyi hatálya alá tartozó hivatásos állományú személyek. Indokolt annak rögzítése, hogy a Hszt. hatálya alá tartozó hivatásos állomány esetében az indítványban érintett mindkét tárgykörben (a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás elmulasztása miatti illetmény nélküli szabadság elrendelése és a szolgálati juttatás megállapítása) munkáltatói intézkedés került kiadásra, amely ellen a Hszt. 267. §-a alapján a hivatásos állomány tagja, továbbá meghatalmazás alapján nevében az érdekképviselői szerv vagy a jogi képviselő elévülési időn belül – ha a törvény nem zárja ki – szolgálati panasszal élhet, ha a szolgálati viszonyára vonatkozó munkáltatói intézkedést vagy annak elmulasztását sérelmesnek tartja. Ezen két tárgykörben törvény nem zárta ki a jogorvoslati lehetőséget, tehát a Hszt. alapján adott volt a szolgálati panasz benyújtásának lehetősége.

Fent leírtak alapján álláspontom szerint az indítvány előterjesztője nem merítette ki jogorvoslati lehetőségeit, amely értelmében indítványa nem felel meg az Abtv. 26. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ezért elutasítandó.

A Honvédelmi Minisztérium esetében is rögzíthető, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a honvédelmi miniszter, mint munkáltatói jogkört gyakorló a 2029/2022. nyilvántartási számon határozatot adott ki a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletben foglaltak végrehajtására a honvédek jogállásáról szóló 2012. évi CCV. törvény (a továbbiakban: Hjt.) 4. § (2) bekezdésére figyelemmel, amely alapján a honvédelmi miniszter magához vonhatja a Magyar Honvédség parancsnoka, a Katonai Nemzetbiztonsági

Szolgálat főigazgatója, az állományilletékes parancsnok, az előjáró parancsnok, a központi személyügyi szerv vezetője munkáltatói jogköreit. Amennyiben a sérelmezett munkáltatói döntést a miniszter hozza, az állomány tagja a Hjt. 186. § (1) bekezdés c) pontja alapján a közléstől számított 30 napos jogvesztő határidőn belül keresettel közvetlenül a közigazgatási ügyben eljáró bírósághoz fordulhat.

II. Az ügy érdemében tett észrevételek

Kiemelendő, hogy az indítvány figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletet milyen felhatalmazás alapján adták ki. A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletet a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében – az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdése alapján – adta ki és nem veszélyhelyzeti kormányrendelet formájában, vagy az érintett személyi kör jogállását meghatározó három törvényben szereplő felhatalmazás alapján.

A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet eredeti jogalkotói hatáskörben történő kiadása egyértelműen mutatja, hogy nem a Hjt., a Hszt. vagy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal személyi állományának jogállásáról szóló 2020. évi CXXX. törvény (a továbbiakban együtt: ágazati jogállási törvény) felhatalmazása alapján biztosított juttatásról van szó, hanem a Kormány által egyedi döntés formájában megállapított juttatásról. Azzal, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet egy, az ágazati jogállási törvényekben meghatározott juttatásokon túlmutató többlet juttatást kívánt biztosítani az érintett állomány részére, kilépett az ágazati törvények feltételrendszeréből.

Az indítvány IV. pont 2. alpontjának másik téves megállapítása, hogy alapvető jog sérelmére kerül sor a diszkrimináció tilalmának elve szempontjából. A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet ugyanis tartalmát tekintve nem egy alanyi jogon járó jutatást állapít meg, hanem meghatározott feltételek fennállása esetén az arra jogosult kaphatja meg a Kormány által biztosított többlet juttatást.

III. Emberi méltóság sérelme, diszkrimináció kérdése

Az indítványban a kérelmező magánszemélyek a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérik, továbbá **álláspontjuk alátámasztásául hivatkoznak a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-ának közvetlen hatályosulására és ezáltal az esetükben bekövetkező jogsérelemre és joghátrányra.**

Az indítvány tartalma az alaptörvény-ellenességet arra alapozza, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a közvetlen hatályosul, így formális jogalkalmazói döntés nélkül – tekintettel arra, hogy SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltással nem rendelkeznek – vezet a jogsérelmükhöz, továbbá álláspontjuk szerint a támadott jogszabályi rendelkezést nem lehet bíróság előtt megtámadni vagy ellene más úton jogorvoslatot kezdeményezni. Álláspontjuk szerint az esetükben bekövetkező jogsérelem az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való joguk, mint alkotmányos alapjoguk, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében a diszkrimináció tilalmát deklaráló alkotmányos értékű jogelv sérelme. Az emberi méltósághoz való joggal kapcsolatos érvelésük részeként kifejtették, hogy álláspontjuk szerint az emberi méltósághoz való jog korlátozhatatlan általános személyiségi jog.

Az *Alaptörvény* XV. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy a törvény előtt mindenki egyenlő, a (2) bekezdés értelmében pedig Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az Alkotmánybíróság határozott és töretlen gyakorlata az Alaptörvény XV. cikkével kapcsolatosan, hogy a megkülönböztetés alkotmányosságának vizsgálatakor alapvetően abból kell kiindulni, hogy **a diszkrimináció tilalma nem jelenti azt, hogy minden különbségtétel tilos, hanem azt az elvárás fogalmazza meg, hogy a jognak mindenkit egyenlő méltóságú személyként kell kezelnie.** {3024/2015. (II. 9.) AB határozat, Indokolás [47]}. Alaptörvény-ellenesség akkor állapítható meg, ha a jogszabály a szabályozás szempontjából azonos – homogén – csoportba tartozó (egymással összehasonlítható helyzetben lévő) jogalanyok között tesz különbséget, és **a különbségtétel nem igazolható, az eltérő szabályozásnak nincs ésszerű, kellő súlyú alkotmányos indoka, vagyis önkényes** {23/2016. (XII. 12.) AB határozat, Indokolás [99]}.

Ez az alapvetés összhangban van az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló **2003. évi CXXV. törvény** 7. § (2) bekezdés *b)* pontjának szabályozásával, amely szerint **nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat, amelynek az *a)* pont hatálya alá nem tartozó esetekben tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.**

A kérelmezők tévesen ítélik úgy, hogy összehasonlítható helyzetben vannak a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának valamennyi tagjával. A kérelmezők saját döntésükre visszavezethető okból nem teljesítenek szolgálatot a 2022. évben, így a hivatásos állomány egy sajátos helyzetű csoportjához tartoznak. A panaszosokkal összehasonlítható helyzetben ezért kizárólag olyan személyek vannak, akik szintén a saját kezdeményezésük, magatartásuk, döntésük alapján maradnak távol a szolgálattól. Mindebből következően a hátrányos megkülönböztetés megvalósulása szempontjából azt kell vizsgálni, hogy a jogalkotó miként kezelte a hivatásos állománynak a szolgálattól a fentiek szerint távol maradó tagjait. Előzőek alapján **a jogosultak körének szűkítése tekintetében a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a nem vizsgálható önmagában, hanem annak értékelésénél figyelemmel kell lenni a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet teljes szabályozására, különösen az 5. § rendelkezéseire.**

A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdése szerint nem jogosult a szolgálati juttatásra

- a)* az a hivatásos szolgálatot ellátó személy, aki lemondási idejét tölti,
- b)* az a hivatásos szolgálatot ellátó személy, aki felmentési idejét tölti, ha
 - ba)* a felmentési idő megkezdését megelőző napon nem rendelkezett – az adott jogviszonyra érvényes számítás alapján – három év folyamatos szolgálati jogviszonnyal, vagy
 - bb)* a felmentésére neki felróható okból került sor,
- c)* az a hivatásos szolgálatot ellátó személy, akinek a szolgálati jogviszonya szünetel,
- d)* az a hivatásos szolgálatot ellátó személy, aki mérlegelési jogkörben engedélyezett illetmény nélküli szabadságát tölti,
- e)* az a hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személy, aki a Hszt. 320. § szerinti senior állomány tagja, valamint

f) az a szerződéses állományú katona, aki egyoldalú szerződésbontása esetén lemondási idejét tölti
2021. december 31. napján.

A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a szerint **az 5. § (1) bekezdésében foglaltakon túlmenően** nem jogosult a szolgálati juttatásra a hivatásos szolgálatot ellátó személy, illetve – amennyiben részére a juttatás már kifizetésre került – a 2021. december 31-ig megszerzett szolgálati jogviszony időtartamától függetlenül a 10. § (1) bekezdése szerinti visszatérítési kötelezettség terheli azt a hivatásos szolgálatot ellátó személyt, akinek a részére a munkáltatója a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybeviteléről szóló kormányrendelet alapján illetmény nélküli szabadságot rendelt el, vagy akinek a részére illetmény nélküli szabadság elrendelésének van helye.

A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-át fentiek alapján nem lehet a szabályozás rendszeréből kiragadva vizsgálni, mert a szolgálati juttatásra nem jogosult állománytagok köre ennél szélesebb. Nyilvánvaló az a szándék, hogy a szolgálati juttatást csak azoknak kívánta a jogalkotó biztosítani, akiknek a szolgálatára nem csupán eddig számíthatott, de a jövőben is számíthat; ez a cél azonban nem teljesül azokban az esetekben, amelyek függő helyzetet eredményeznek, illetve ahol már előre látható, hogy a jogviszony várhatóan meg fog szűnni, illetve megindult a jogviszony megszüntetésének folyamata.

Álláspontom szerint a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 5. § (1) bekezdésében meghatározott személyi kör – különösen a mérlegelési jogkörben engedélyezett illetmény nélküli szabadságot töltő személyek csoportja – van az előzőekben ismertetett szempontból összehasonlítható helyzetben a kérelmezőkkel és ezen személyi kör szintén nem volt jogosult a szolgálati juttatásra.

Kiemelendőnek tartom, hogy az indítványból kitűnően a kérelmezők alapvetően a „fertőzöttséggel szembeni védetség mérlegelés egyéb módjának” hiányát, illetve a „védőoltás felvételének elmulasztásához fűzött joghátrány alkalmazását” sérelmezik. Ezen joghátrány azonban nem a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletből származik, hiszen a **szolgálati juttatásra való jogosultság elvesztése nem a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás elutasításán, hanem a szolgálattól való távolmaradáson alapul.** A védőoltás felvételének elmulasztásához a koronavírus elleni védőoltásnak az állami és önkormányzati intézményeknél foglalkoztatottak által történő kötelező igénybeviteléről szóló 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet] 2. § (8) bekezdése fűz joghátrányt. A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a csupán az 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet 2. § (8) bekezdése alkalmazása révén előállott helyzet kezelésére hivatott, így nem a védőoltás elutasításának szankcióját tartalmazza, hanem az illetmény nélküli szabadságnak a szolgálati juttatással összefüggő következményét szabályozza. Kiemelendő, hogy az illetmény nélküli szabadság elrendeléséről munkáltatói intézkedés keretében kell rendelkezni, amely ellen a Hszt. szerinti jogorvoslati lehetőségnek, így szolgálati panasz benyújtásának van helye.

Az indítványban foglaltakkal kapcsolatban kiemelő továbbá, hogy a Korm. rendelet 3. § (1) bekezdése szerint a hivatásos szolgálatot ellátó személyek Magyarország biztonsága érdekében végzett munkájuk elismeréseként részesülnek egyszeri szolgálati juttatásban. A szabályozás egészéből egyértelműen kiolvasható az a jogalkotói szándék, hogy a **szolgálati**

juttatásnak nem csupán, illetve nem elsősorban a hosszabb ideje történő szolgálatteljesítés elismerése a célja (hiszen egyrészt erre alapvetően a jubileumi jutalom szolgál, másrészt a szabályozás mindössze három éves szolgálati időt követel meg, illetve próbaidőt töltő állománytagok is a jogosultak közé tartoznak), **hanem az állománymegtartás, a rendvédelmi szervnél való további szolgálat ösztönzése is.** Emiatt a jogalkotó nem kívánta a szolgálati juttatást differenciálás nélkül minden, hivatásos szolgálatban álló személynek biztosítani.

Mivel a koronavírus elleni kötelező védőoltás felvételének elmulasztása – az 599/2021. (X. 28.) Korm. rendelet értelmében, az ott meghatározott esetekben – az illetmény nélküli szabadság kötelező elrendelésével, annak eredménytelen eltelte pedig a szolgálati jogviszony megszüntetésével jár, **a szabályozásban rejlő megkülönböztetés álláspontom szerint nem tekinthető ésszerűtlen, önkényes különbségtételnek. Ennek megfelelően a szabályozás nem áll ellentétben az Alaptörvény XV. cikkéből fakadó követelményekkel.**

A fentiekre figyelemmel nem helytálló az alkotmányjogi panasz előterjesztőinek azon leegyszerűsítő jogértelmezése sem, amely szerint a jogalkotó „*oltott és oltatlan kategóriákba sorolta*”, és ezen az alapon különböztette meg az állománytagokat.

A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 2. §-a rögzíti, hogy a szolgálati juttatás „nem képezi részét a hivatásos szolgálatot ellátó személy illetményének”, illetve a 3. § (1) bekezdése tartalmazza, hogy azt „egyszeri” szolgálati juttatásként kell folyósítani, a jogszabályban meghatározottak szerint. A szolgálati juttatás tehát nem általános és rendszeres jellegű, azaz nem minden hivatásos jogviszonyban állót alanyi jogon megillető juttatás. A kérelmezők a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-ára hivatkozással jogfosztónak minősítik a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet rendelkezéseit, azonban a jogszabály megalkotásakor egyértelműen, előre rögzítésre kerültek a juttatásra való jogosultság feltételei, amelyek a jogszabály kihirdetésekor az érintettek részére megismerhetővé váltak. A juttatásra való jogosultság nem vezethető le a hivatásos szolgálati viszonyban lévők alapvető jogaiból, mert maga a juttatás nem minősül annak, nem része a garantált illetményrendszernek.

Az I. pontban már kiemelésre került a kérdéskörben, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján a szolgálati juttatásra jogosultságról és annak összegéről a munkáltatói jogkör gyakorló munkáltatói intézkedésben rendelkezett, amely munkáltatói intézkedés ellen a hivatásos állomány tagja a Hszt. 267. §-a alapján jogosult szolgálati panaszt benyújtani.

A Hjt. és a Hszt. hatálya alá tartozó fegyveres, illetve rendvédelmi feladatokat ellátó szervek esetében is kiemelt jelentőségű a feladatellátás – a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme, az idegenrendészeti feladatok ellátása, Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése, a büntetés-végrehajtási szervezet működtetése, a katasztrófavédelem egységes irányítása – folyamatos biztosítása. Hivatkozott alapfeladatokat ellátó hivatásos jogviszonyban foglalkoztatottak (például járőr, hatósági ügyintéző, tűzoltó) esetében jelentős kockázatot jelent a járvány okozta tömeges megbetegedés mind az állampolgárookra, mind a zavartalan feladatellátásra.

A Hszt. alapján a **hivatásos szolgálati viszony különleges közszolgálati jogviszony**, sajátos közjogi helyzet jellemzi a tágabb költségvetési szféra foglalkoztatás-jogi rendszerében. A feladatellátáshoz kapcsolódóan jelentős különbségek – így az alapjogok korlátozása, a szolgáltatadás, a közhatalmi-kényszerítő eszközrendszer – jellemzik, a hivatásos státusznak ez

lényegi eleme. Az alapjogok korlátozását az Alaptörvény teszi lehetővé [I. cikk (3) bekezdés]: az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat **törvény állapítja meg**. Alapvető jog **más alapvető jog érvényesülése** vagy **valamely alkotmányos érték védelme** érdekében, a feltétlenül **szükséges** mértékben, az elérni kívánt céllal **arányosan**, az alapvető jog **lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható**. Az Alaptörvény rendelkezései tehát garanciális szabályként rögzítik az alapvető jogok korlátozhatóságának általános kereteit. Ilyen jogkorlátozásokkal jár szükségképpen együtt a hivatásos szolgálatteljesítés is. Ha a korlátozások között választási lehetőség van, úgy – az Alaptörvény rendelkezéseiből adódóan – azt kell választani, amely az eredmény biztosítása mellett a legkisebb sérelemmel jár.

A Hszt. a szolgálat ellátásával összefüggő kötelezettségek között szabályozza [102. § (1) bekezdés f) pont] a védőoltásnak alávetés kérdését; e tekintetben tehát a **COVID járványtól függetlenül is, általános jogrendben is kötelezhető a hivatásos állomány tagja védőoltás felvételére**. Hivatkozott rendelkezés értelmében tehát a hivatásos állomány tagja a szolgálat ellátásával összefüggésben köteles a jogszabályban foglalt esetben magát kötelező védőoltásnak – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 58. § (1)-(3) bekezdésében foglalt korlátozásokkal – alávetni. A Hszt. 181. §-a alapján fegyelemsértést követ el, és fegyelmi eljárás keretében felelősségre kell vonni a hivatásos állomány tagját, ha a szolgálatteljesítésre vagy a szolgálati viszonyára vonatkozó kötelezettségét vétkeesen megszegi.

Az Alkotmánybíróság az *egészségügyi dolgozók kötelező védőoltással kapcsolatos alkotmányjogi panaszának elutasításáról szóló 3537/2021. (XII. 22.) AB határozatában* rögzíti, hogy „...a járvány leküzdésének leghatékonyabb, más alternatívával nem rendelkező módja az oltás felvétele, a társadalom minél szélesebb áttoltottsága. Ez bizonyos ágazatokban, területeken, emberek egy csoportja körében kiemelt fontosságú. Nyilvánvalóan ilyen terület az egészségügy, amit még inkább indokol a járvány miatt elrendelt veszélyhelyzet.” Hivatkozott döntés kitér arra is, hogy az egészségügyi ágazatban foglalkoztatottakra – hasonlóan a rendvédelmi ágazathoz – az általánosnál is szigorúbb alkalmassági követelmények vonatkoznak, illetve az irányító miniszter egyes munkakörökben való foglalkoztatás feltételeként a munkáltató költségére védőoltási kötelezettséget írhat elő, a védőoltás felvétele még normál jogrendben is előírható a foglalkoztatottak számára, valamint az is, hogy a védőoltás felvétele a munkavégzésre való alkalmasság körében értelmezhető.

Fentiek alapján kiemelendő, hogy a jogalkotó a hazánk biztonságát szavatoló személyeket, a rend- és honvédelmi szolgálatot folyamatosan és kiszámíthatóan teljesítőket kívánta a szolgálati juttatás által dotálni, azokat, akikre tetemes többletmunka hárul a még mindig fennálló tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet és a pandémia miatt kihirdetett veszélyhelyzet kezelése, továbbá hazánk biztonságának garantálása körében. Az Alkotmánybíróság megállapította 3537/2021. (XII. 22.) AB határozatában, hogy „a jogkorlátozás legitim célja az adott esetben ágazatspecifikusan is vizsgálendő. Ennek körében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a támadott szabályozás az egészségügyi ellátórendszer folyamatos működését (vö. Eütev., Preambulum), illetve a betegellátás biztonságát [vö. az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény, Preambulum], ezen államcélok keretei között pedig a társadalom tagjai, a betegek élethez és egészséghöz való jogának érvényesülését szolgálja.”

A Kormány egyedi döntést hozott arról, hogy az állomány tagjai egy többlet elismerésben részesülnek, azonban kizárólag azok kaphatják azt meg, akik a Kormány által általánosságban meghatározott követelményeknek eleget tesznek. Az indítvány IV. pont 2. alpontja több

helyen is úgy kezeli a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendeletet, mint veszélyhelyzeti kormányrendeletet. A 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet nem veszélyhelyzeti kormányrendelet, hanem a Kormány eredeti jogalkotói hatáskörében kiadott kormányrendelete, amely jelentős eltérés, figyelemmel arra, hogy a veszélyhelyzeti kormányrendelet törvény rendelkezéseitől eltérő szabályokat állapíthat meg, azonban a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet esetében erről szó sincsen.

Fentiekben hivatkozott tény és az a körülmény, hogy a szolgálati juttatás egyszeri jellegű volt, a szolgálati juttatás *ex gratia* jellegét bizonyítja. Az *ex gratia* jellegű juttatások esetében a szabályozásban megjelenő esetleges differenciálás alkotmányosságának megítélése során nem az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített szükségességi-arányossági alapjogi tesztet kell alkalmazni az Alkotmánybíróság releváns és következetes joggyakorlata szerint. Ehelyett az Alkotmánybíróság ilyen esetekben azt tárja fel, hogy az *ex gratia* juttatás feltételeinek a meghatározása során – az adott alanyi körön belül – a különbségtételnek volt-e tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indoka, amely különbségtétel ésszerű indoka jelen beadványban foglalt álláspontban levezetésre kerül.

A IV/1121/2020. számú alkotmányjogi panasz (rendvédelmi szerv tagjának egyszeri juttatása) ügyében hozott 3073/2021. (III. 4.) AB határozatban az Alkotmánybíróság megállapította a rendvédelmi szerv tagja egyszeri juttatásának *ex gratia* jellegét, amely alapján az Alaptörvényből nem vezethető le az ilyen egyszeri juttatásokra, mint igényjogosultságra vonatkoztatható alkotmányos alanyi jog.

„A hivatásos állomány rendelkezési állományba tartozó tagjának illetményére és a részére adható juttatásokra vonatkozó szabályokat a Hszt. keretei között miniszteri rendelet vagy egyes esetekben utasítás állapítja meg. Így a harminc napot meghaladó időtartamú illetmény nélküli szabadság esetén a hivatásos állomány tagja nem részesül például ruházati utánpótlási ellátmányban, illetve cafetéria juttatásban sem. Az illetmény nélküli szabadság alapvető eleme az a tény, hogy az érintett személy nem részesül sem illetményben, sem a foglalkoztatási jogviszonyhoz kapcsolódó juttatásokban, hiszen ezen időszakban az érintett személy nem lát el a foglalkoztatással összefüggő tevékenységet, éppen ezért annak ellentételezésére sem jogosult. Független ezen tény attól, hogy milyen okból kerül sor az illetmény nélküli szabadság igénybevételére. (...)

A fentieket szem előtt tartva az Alkotmánybíróság áttekintette a kedvezmények alkotmányossági megítélése terén kialakított gyakorlatát. Ennek értelmében egy adott kedvezmény biztosítása nem eredeztethető az Alaptörvény valamely rendelkezéséből kényszerítően következőnek, az a jogalkotó saját elhatározásán, az e tekintetben fennálló mérlegelési jogán alapul; vagyis *ex gratia* juttatásnak minősül.

Az Alkotmánybíróság az *ex gratia* jellegű juttatásokkal kapcsolatosan korábban már leszögezte, hogy azok jellemző vonása, hogy a jogalkotó méltányosságból juttat javakat, ezért senkinek sincs joga arra, hogy egy *ex gratia* juttatás meghatározott formájában részesüljön. Ebből következően a jogalkotót széles körű mérlegelési jog illeti meg mind a jogosulti körnek, mind a juttatás mértékének és egyéb feltételeinek a meghatározása tekintetében, ugyanakkor a jogosulti kör, a jogosultság mértéke és egyéb feltételei nem határozhatóak meg önkényes módon (...).

Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a IV/1121/2020. számú alkotmányjogi panaszban az indítványozó által sérelmezett azon rendelkezés, amely értelmében az egyszeri fegyveres testületi juttatásban nem részesülhetett, aki a kifizetés hónapjának első napján illetményre, illetve távolléti díjra nem volt jogosult, nem tekinthető indokolatlan, és ezáltal önkényes megkülönböztetésnek, így az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének az indítványozó által vélelmezett sérelme nem valósult meg. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította {3073/2021. (III. 4.) AB határozat, Indokolás: [24], [26] – [28]}.

A fentiekkel összefüggésben végezetül megjegyzést érdemel, hogy a SARS-CoV-2 humánjárvány megfékezése érdekében tett erőfeszítések, intézkedések tapasztalatai alapján a kötelező védőoltás elrendelése mögött húzódó jogalkotói szándék az Alaptörvény által garantált élethez és egészséghez való jog érvényesülésének biztosítását, illetve annak társadalmi és gazdasági hatásainak mérséklését célozza, így annak elrendelése a hivatásos állomány esetében – különös tekintettel a honvédségi és a rendőri állomány védekezésben betöltött szerepére, állampolgárokkal (ügyletekkel) történő közvetlen érintkezésére – ésszerű indokokkal támasztható alá.

IV. Összegzés

A III. pontban, az indítványozók kifogásaival kapcsolatosan tett megállapítások alapján nem merül fel az Alaptörvény XV. cikk II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jog, mint alkotmányos alapjog megsértése, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében a diszkrimináció tilalmát deklaráló alkotmányos értékű jogelv sérelme, sem közvetlen, sem közvetett formában.

Megállapítható, hogy a 712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet 12. §-a nem sérti az egyenlő bánásmód fentiekben meghatározott követelményét tekintettel arra, hogy az ott megjelölt kizáró ok nem a SARS-CoV-2 koronavírus elleni védőoltás elutasításán, hanem a szolgálatból való távolmaradáson alapul.

Budapest, 2022. március 18.